

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

לפני הרכב כבוד השופטים:

סארי ג'יוסי [אב"ד]

אספרנצה אלון

עפרה אטיאס

המערערת בעמ"ש 27629-10-19 א' ג'
והמשיבה בעמ"ש 36586-10-19

נגד

המערער בעמ"ש 36586-10-19 ב' ג'
והמשיב בעמ"ש 27629-10-19

1

2

3 ערעור על פסק דינו של בית משפט לענייני משפחה בקריות מיום 11/8/19 בתלה"מ 34777-06-17,

4

תלה"מ 61131-06-17 ותלה"מ 34751-06-17.

5

פסק דין

6

השופט סארי ג'יוסי [אב"ד]:

7

8 1. לפנינו שני ערעורים על פסק דינו של בית משפט לענייני משפחה בקריות מיום 11.8.2019

9 בתלה"מ 34777-06-17 – מזונות אישה, מזונות קטינים ומדור, תלה"מ 61131-06-17 – משמורת

10 והסדרי ראייה, ותלה"מ 34751-06-17 – תביעה לפיצויים בגין פרסום לשון הרע ונזקי גוף תולדת

11 אירוע אלימות פיסית ומילולית, אותן הגישה המערערת כנגד בעלה המשיב.

12

13

רקע בתמציתיות:

14

15 2. המערערת בעמ"ש 27629-10-19 (למען הנוחות תקרא להלן: האישה או המערערת)

16 והמשיב שהוא המערער בעמ"ש 36586-10-19 (להלן: האיש או המשיב) שניהם ערבים נוצרים בני

17 העדה האורתודוקסית, נישאו זל"ז ביום 00.00.1996 ומנישואיהם נולדו להם שלושה ילדים: מ', יליד

18 1998 (כבן 22), ב', יליד 00/8/2000 (כבן 20) אשר בגר במהלך ההתדיינות לפני בית משפט קמא,

19

והקטינה ז' ילידת 00.1.2010 (כבת 10).

20

21

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

3. נישואי הצדדים עלו על שרטון, לאחר אירוע אלימות פיסית ומילולית חמור מיום 16.9.2016 שבעטיו טופלה המערערת במרכז הרפואי בני ציון (להלן: אירוע האלימות). לטענתה, בעקבות המלצת משטרת ישראל וגורמי הסעד, היא נמנעה מלשוב לדירה בה התגוררו הצדדים, והחל מיום 1.5.2017 היא מתגוררת בדירה שכורה בכפר 00000.

4. מאז פרוץ הסכסוך, הבן מ' אשר ----- עבר להתגורר עם המשיב, ואילו שני הילדים האחרים, ב' וז' נותרו עם המערערת.

5. המערערת והמשיב טרם התגרשו זמ"ז.

6. המשיב עובד מזה כ – 22 שנים כפועל ייצור בחברת ----- בע"מ. בהתאם לתלושי השכר של המשיב, הוא משתכר מדי חודש 5,633 ₪ ברוטו (כעולה מנתוני השכר המצטברים בתלוש חודש 12/2017), אולם דפי חשבון הבנק שלו הראו הפקדות של מזומנים ושיקים מעבר לסכום האמור.

7. המערערת לא עבדה במהלך תקופת הנישואין, והחלה לעבוד רק לאחר הפירוד. בתחילה עבדה בחברת -----, והחל מחודש 5/2017 היא עובדת כמטפלת ב----- במרכז ---- שם היא משתכרת 5,849 ₪ ברוטו (בהתאם לנתונים המצטברים בתלוש חודש 12/2017).

עובר לעבודתה כמטפלת קיבלה המערערת קצבת הבטחת הכנסה, אולם לאחר שנקבעה זכאותה למזונות זמניים של ו' וז' (החלטה מיום 10.11.2016 בתיק י"ס 16-10-39407), המוסד לביטוח לאומי דרש השבת הכספים ששולמו. כמו כן בחודש 5/2017 קיבלה המערערת סיוע בשכר דירה ממשד השיכון, אך הסיוע הופסק עקב אי הגשת המסמכים הנדרשים לחידוש הבקשה.

8. במסגרת ההליכים לפני בית משפט קמא קיימו המערערת והמשיב פגישות הדרכה ביח"ס, והופנו לאבחון מסוגלות הורית אצל הפסיכולוגית הקלינית פאתן כאמל (להלן: המומחית). בחוות דעת המומחית מיום 25.2.2019 נכתב כי שני ההורים מגלים הורות תקינה, ולכן הומלץ על משמורת משותפת תוך קביעת זמני שהות, הדרכת הורים ושילוב הילדים בטיפול רגשי. עוד המליצה המומחית על הפניית הצדדים להליך גישור לשיקום מערכת היחסים ביניהם.

פסק דינו של בית משפט קמא:

9. בגדרי פסק דינו דחה בית משפט קמא את תביעת המערערת לחיוב המשיב במזונות אישה מעבר לאלה שהושתו על המשיב במסגרת ההליך בסך כולל של 12,300 ₪ (סכום חד פעמי של 4,800

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

1   נח בגין הוצאות מדור ומזונות אישה, וסכום נוסף בגין מזונות אישה של 7,500 ₪ שישולם ב-5
2   תשלומים).

3
4   את מסקנתו זו נימק בית משפט קמא בהיעדר רצון של הצדדים להחיות את קשר הנישואין,
5   ובהתחשב בהכנסת המערערת מעבודתה.

6
7   10. עוד קבע בית משפט קמא, כי אין לחייב המשיב במזונות הבן ב', בגיר במועד פסק הדין,
8   ובתשלום מזונות העבר לתקופה שמחודש 3/2018 ועד לפסק הדין, בשל הנתק ששרר בינו לבין
9   המשיב והשתלבותו בשוק העבודה מגיל 16.

10   אשר למזונות הקטינה ז', בית משפט קמא אימץ את שיעור המזונות הזמניים בהם חויב המשיב
11   בסך 1,800 ₪ כמזונות קבועים, עד גיל 18 או עד סיום תיכון.

12
13   11. אשר למשמורת הילדים קבע בית משפט קמא, כי המלצת המומחית למשמורת משותפת
14   על הקטינה ז' אינה ישימה בשל מערכת היחסים העכורה בין הצדדים וכי לנוכח גילה, משמורתה
15   תהא בידי המערערת תוך קביעת זמני השהות עם המשיב – בימים ב' ו-ד' משעה 14:30 עד השעה
16   20:00, ואחת לשבועיים בסופי שבוע מיום שישי בשעה 14:00 ועד יום שבת בשעה 20:00.

17
18   12. בכל הנוגע לתביעה בגין פרסום לשון הרע מצא בית משפט קמא לדחותה, מאחר
19   ולהתרשמותו אמירות המשיב היו אך בגדר "התפרצות גסה וניבולי פה מהלך התלהטות יצרים,
20   ללא כוונה להשחיר פני הצד שכנגד, אשר לכל היותר פגעו בשמו של המגדף אך לא בשמו
21   של המגדף". לצד זאת בית משפט קמא מצא לקבל את התביעה בגין נזקי הגוף תוך חיוב המשיב
22   בתשלום 15,000 ₪ בגין ראש הנזק "כאב וסבל". יתר ראשי הנזק שנתבעו - הפסד השתכרות לעבר
23   ולעתיד, הוצאות, ועזרת צד שלישי, נדחו.

הערעורים:

24
25
26
27   13. המערערת מיאנה להשלים עם מרבית קביעות בית משפט קמא ובראשן דחיית תביעתה
28   למזונות אישה. עוד עתרה המערערת לכל אלה: הגדלת סכום המזונות של הקטינה ז' ל-2,400 ₪;
29   העמדת מזונות ב' על סך של 2,000 ₪ החל ממועד הפירוד ועד למועד פסק הדין, כמו גם חיוב המשיב
30   בתשלום למפרע ביחס לתקופה בה עיכב בית משפט קמא תשלום מזונות ב'; ביטול הסדרי הלינה
31   של הקטינה ז' אצל המשיב ופסיקת שכר טרחת עורך דין והוצאות בגין ניהול תביעותיה בבית משפט
32   קמא.

33
34   14. המשיב בחר גם כן לערער על קביעות בית משפט קמא, והתמקד בהחלטות שניתנו ביחס
35   למשמורת והסדרי השהיה. בגדרי ערעורו עתר למשמורת משותפת על הקטינה ז'
36

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

בהתאם להמלצת המומחית, ולחיוב המערערת בשכר טרחת המומחית, ובהוצאות המשפטיות של הליך הערעור כולל שכר טרחת עורך דין.

טענות הצדדים בהליך קמא:

15. המערערת טענה כי לאור מאפייני אישיות של המשיב, הרגלי שתיה של אלכוהול, בעיות קשב וריכוז והאלימות בה נקט כלפיה משך שנים, שהייה ממושכת של הקטינה ז' עמו תחשוף אותה לסכנת פגיעה, ועל כן אין להורות על משמורת משותפת או על הרחבת זמני השהות, או על לינת הקטינה בביתו.

לשיטת המערערת, יש לחייב את המשיב בתשלום מזונות הבן ב' ממועד מתן החלטת בית משפט קמא על עיכוב מזונותיו ועד לגיל 18. הנתק בין המשיב לבין ב' הוא תולדה של מעשי ההסתה והכפשת שמה מצד אביו בעת ששהה עמו, וכי ממילא הטענה לפיה ב' הוא בן מרדן הופרכה.

עוד טענה המערערת כי שכרה החודשי עומד על כ-5,000 ₪ בעוד שהכנסתו הבלתי מוצהרת של המשיב עומדת על כ-10,000 ₪. לשיטתה, הדין של העדה הנוצרית-אורתודוקסית מחייב את הבעל לשאת במזונות זוגתו כל עוד הם בפירוד, כשהאשמה לכך רובצת לפתחו של הבעל. זהו המקרה בענייננו משגרסת המערערת ביחס לאירוע האלימות תואמת את עדויות הילדים במשטרה, כאשר בעקבות אלימות זו היא סבלה מחבלות משמעותיות, ונזקקה לטיפול רפואי ולעזרת צד שלישי.

16. מנגד טען המשיב, כי יש לאמץ את חוות דעת המומחית ולקבוע משמורת משותפת על הקטינה ב'. לשיטתו, טענות המערערת לפיהן הוא שתיין ומסוכן לילדיו, וסובל מליקויים שכליים וקוגניטיביים, נטענו בעלמא ולא הוכחו, ואין הן משקפות את האמור בחוות הדעת.

לשיטת המשיב, המערערת אינה זכאית למזונות אישה על-פי הדין האישי החל עליהם, משהיא אשמה בקרע ביניהם ובפירוד.

ביחס למזונות הקטינה ז' טען המשיב, כי המערערת עובדת למחייתה ומשתכרת סך של 6,000 ₪ נטו בחודש, בנוסף להכנסות שאינן מדווחות בתלוש השכר. משכך ועל סמך יחס הכנסות הצדדים, חלוקת זמני השהות ואי הוכחת צרכי הקטינה, יש להעמיד מזונות ז' על סכום מינימלי בגובה 1,300 ₪ בלבד.

בכל הקשור למזונות ב' טען המשיב, כי יש לראות בו "בן מרדן", משהוא מסרב למעלה משנתיים וחצי לקיים קשר עם אביו, ועל כן קמה עילה לשלול זכאותו למזונות. לחיזוק טענתו הוסיף המשיב וציין כי ב' עבד בתקופה הרלוונטית והשתכר למחייתו.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

1 בכל הנוגע לתביעה לפיצויים בגין נזקי גוף ובגין לשון הרע טען המשיב כי לא עלה בידי המערערת
2 להוכיח את זכאותה לראשי הנזק שנתבעו, ואף הדגיש כי התלונה שהוגשה כנגדו במשטרה ביחס
3 לאירוע האלימות מיום 9/2016 נסגרה.
4
5

טענות הצדדים בערעור :

6
7
8 17. המערערת חזרה על הטענות שהעלתה לפני בית משפט קמא. לדידה, בפסק הדין נפלו
9 טעויות היורדות לשורשו של עניין, בכך שלא החיל את הוראות הדין האישי לעניין מזונותיה
10 כמתחייב על פי סעיף 2 לחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), תשי"ט – 1959 וכאשר לא ייחס משקל
11 להכנסותיו של המשיב הגבוהות מהמוצהר בתלושי שכר והעולות על הכנסותיה.
12

13 בהמשך טענה המערערת כי המזונות שנפסקו לקטינה ז' אינם משקפים את ההוצאות השוטפות
14 למחיתה. עוד לשיטתה, טעה בית משפט קמא כשהותיר את ההחלטה שערכה את מזונותיו של ב'
15 ושללה אותם למשך חמשה חודשים, כאשר בית משפט קמא התעלם מממצאי פקידת הסעד לפיהם
16 אין לכפות על ב' את הקשר עם המשיב לאור דברי ההסתה שנשמעו מפיו כנגד המערערת.
17

18 הוסיפה וטענה המערערת כי טעה בית משפט קמא עת פסק פיצוי נמוך בגין התביעה הנוזיקית שאינו
19 מתיישב עם עוצמת הכאב והסבל שנגרמו לה בעקבות אירוע האלימות, ולא פסק כל פיצוי נוסף בגין
20 יתר ראשי הנזק, כמו גם בגין לשון הרע.
21

22 לסיום, עתרה המערערת לפסיקת שכר טרחת עורך דין וההוצאות הכרוכות בניהול תביעותיה בבית
23 משפט קמא.
24

25 18. המשיב טען כי דין ערעור האשה להידחות. אשר לערעור שהגיש, טען, כי שגה בית משפט
26 קמא עת סטה מהמלצתה המקצועית של המומחית שמינה, ולא הורה על משמורת משותפת.
27 לשיטתו, השיקול היחיד שאמור להנחות את בית המשפט הוא טובת הקטינה, הא ותו לא. לדידו,
28 פסק דינו של בית משפט קמא אינו עולה בקנה אחד עם פסיקת בתי המשפט בעניין המשמורת
29 המשותפת, אף במקרים בהם קיים חיכוך ותקשורת הורית שאינה במיטבה.
30 לשיטת המשיב, שגה בית משפט קמא בחלוקה לא שוויונית של זמני השהות לטובת המערערת, אשר
31 פועלת בחוסר תום לב ועושה כל שלאל ידה כדי לחבל בקשר בינו לבין בתו.
32

33 בנוסף טען המשיב, כי שגה בית משפט קמא משלא קבע חלוקה בין ההורים לעניין החגים וחופשת
34 הקיץ של הקטינה מבית הספר, ולא העניק לעו"ס סמכויות נרחבות לשינוי זמני השהות או
35 הרחבתם, או למתן הוראות לטיפול והדרכה.
36

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

לבסוף, עתר המשיב לחיוב המערערת בהוצאות המומחית שמונתה על-ידי בית משפט קמא, היות והתנגדותה לקיום זמני לינה בביתו הייתה נגועה בחוסר תום לב.

דיון והכרעה:

19. כידוע, הליך הערעור לא נועד לשמש במה לדיון מבראשית בכל הטענות העובדתיות שנדונו והוכרעו על ידי הערכאה הדיונית. הלכה ידועה ומושרשת היא, כי אין זה מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בממצאי מהימנות ובקביעות עובדתיות של הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת או כאשר הגרסה העובדתית שהתקבלה אינה עומדת במבחן השכל הישר. הטעם מאחורי הלכה זו נעוץ בכך שלערכאה הדיונית יתרון על פני ערכאת הערעור כמי שהתרשמה מהעדים ומדברים באופן ישיר (ראו: ע"א 6768/01 רגב נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (2004)). אולם יש לזכור כי:

"...אין מדובר בכלל "הרמטי", ובמצבים מסוימים ייחלש כוחו ויישלל יתרונה של הערכאה הדיונית על פני ערכאת הערעור. דוגמה לכך היא כאשר ממצאי הערכאה הדיונית התבססו על שיקולים שבהיגיון או על סבירות של העדות, וכאשר מדובר במסקנות להבדיל מעובדות" (ע"א 9480/17 מדינת ישראל, המשרד לביטחון פנים נ' דנבר צבעים וציפויים 2002 בע"מ (26.9.2019)).

20. לאחר בחינה של מלוא החומר שהונח לפנינו ושקילת טענות הצדדים בכתב ובעל פה, אמליץ לעמיתותי לדחות את ערעור המשיב ולקבל חלקית את ערעור המערערת בסוגיות הבאות: מזונות אישה; מזונות הקטינה וגובה הפיצוי שנפסק.

מזונות אישה:

21. הדין האישי החל על הצדדים:

סעיף 2 לחוק לתיקון דיני משפחה (מזונות), התשי"ט – 1959 (להלן: חוק המזונות) מורה כי:

"אדם חייב במזונות בן-זוגו לפי הוראות הדין האישי החל עליו, והוראות חוק זה לא יחולו על מזונות אלה".

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

חובתו של בעל לזון את אשתו "מוכרעת אך ורק על-פי הדין האישי
ורק על-פיו, ולאורו קמות או נעלמות חובתו של הבעל וזכותה של
האשה" (ע"א 378/80 יצהר נ' יצהר, פ"ד לה(1) 328 (9.11.1980) ; ראה
גם : ע"א 592/83 פורר נ' פורר, פ"ד לח(3) 561 (19.9.1984)).

22. משדנים אנו בבני זוג המשתייכים לעדה הנוצרית האורתודוקסית, נפנה לחוק
המשפחה הביזנטי.

23. להוראות דין זה הזדמן לי בעבר להתייחס בהרחבה במסגרת תמ"ש (נצי') 32231-01-10 ל.
נ' ח. (19.12.2010), ואלה עיקרם של הדברים שצינתי שם :

"משדנים אנו בבני זוג המשתייכים לעדה הנוצרית קובטית נפנה
לחוק המשפחה הביזנטי אשר מסדיר את ענייני בני העדה, והמורה
בסעיף 237, כי דמי המזונות ייקבעו בהתאם ליכולתו הכספית
ומעמדו החברתי של החייב בהם והם נועדו לממן מדורו של הצד
הזכאי להם, מלבושו, השמירה עליו, חינוכו וגידולו...בסעיף 238
נקבע, כי: האנשים המחוייבים בהתאם לחוק ב מזונות הם: הבעל
החייב במזונות אשתו בתקופת הנישואין, האב, ובאופן חריג האם
העשירה..."מקור החובה המוטלת על הבעל לזון את אשתו נובעת
אם כן, מקשר הנישואין ככל שהוא קיים ושריר וכחלק מחובות הבעל
כלפי אשתו... על פי הדין של העדה הנוצרית קובטית המאמץ את
הוראות הדין של העדה האורתודוקסית (חוק המשפחה הביזנטי),
אישה זכאית למזונות מבעלה כל עוד והיא מתגוררת עימו, אחרת
היא מאבדת את מזונותיה. אלא שהדין של העדה היוונית
אורתודוקסית מכיר בקיומו של חריג לכלל זה, לפיו האישה תהא
זכאית בכל זאת למזונותיה אם הוכח כי הבעל הוא האשם בפירוד.
מכאן יש לקבוע, כי משעסקינן בחריג לכלל, הרי שנטל הוכחתו
מוטל על שכמי הטוען לקיומו ובמקרה זה על האישה. כאן עולה
השאלה מהי כמות ההוכחה שעל אישה להביא כדי לפרוק מעל
כתפיה נטל השכנוע הראשוני בדבר קיום החריג האמור, ולזכאותה
למזונות מבעלה אף שאינה עימו?... בע"א 256/65 רות מילר נ' יוסף
מילר, פ"ד יט(3) 171, נפסק מפי הנשיא זילברג (כתוארו אז): "אישה
החיה בנפרד מבעלה אינה יכולה, על פי דיני ישראל, לתבוע מזונות,
אלא אם כן היא מראה או מסבירה לבית המשפט, שלא הייתה כל
אשמה מצידה בעזיבת בית בעלה או בסירובה לחזור אליו...המשקל
הסגולי של כמות ההוכחה אשר האשה שעזבה חייבת להביא בנ"ל,

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

הוא קל מאוד, הייתי אומר: משקל נוצה..." (שם, עמ' 178)...אומנם
הדברים נאמרו שם בהתייחס לתביעת מזונות בין בני זוג יהודים,
אולם סבורני כי כוחם של דברים אלה יפה גם למקרה שלפנינו...
(ההדגשה אינה במקור).

24. בית משפט קמא הכיר באירוע החמור בו נקט המשיב אלימות פיזית ומילולית כלפי
המערערת ביום 16.9.2016 כמאורע מרכזי שהוביל לפרידת בני הזוג: "...אבהיר כי מהעדויות
והראיות נחה דעתי כי הנתבע אכן נהג באלימות פיזית ומילולית כלפי התובעת ביום 16.9.16.
הרושם עולה הן מתיק החקירה, והן מכך שמדובר באירוע גורם פירוד, חרף טענות שני הצדדים
; בבירור בין הגרסאות רואה אני להעדיף טענות התובעת לעניין זה" (סעיף 75 לפסק דינו של
בית משפט קמא).

25. עוד נציין בהקשר זה כי המערערת טענה למאורעות נוספים מן העבר בהם סבלה מאלימות
מצד המשיב ובגינם הגישה תלונה במשטרה. כך למשל בשנת 2008 הוצא כנגד המשיב צו הרחקה
מבית הצדדים למשך שבוע והוגשה כנגדו תלונה במשטרה בגין אלימות כלפי המערערת.

ראו לעניין זה חקירת המשיב:

"ש: האם זה נכון שבשנת 2008 היה נגדך צו הרחקה מהבית?

ת: (חושב) כן, זה נכון. זה היה למשך שבוע.

ש: ותלונה במשטרה הוגשה?

ת: כן.

ש: מגיש לבית המשפט פירוט לגבי דוח משטרה, לגבי התקיפה אליה

נחשפה התובעת בשנת 2008. זה מופיע בחומר החקירה שצירפתי..."

(עמ' 32 לפרוט').

אף בדו"ח פעולה מס' 1-017-0202 של המשטרה ביחס לאירוע האלימות נשוא התביעה מחודש
9/2016 אוזכרה התלונה הקודמת משנת 2008: "להלן פרטי התוקף – פלוני... נק' מודיעינית
בתאריך 24.12.08 נפתח תיק פלא בנוגע לאלמב – לפני שבועיים בעלה הכה אותה והיום
גרש אותה מהבית... פלונית...".

26. חיזוק נוסף לגרסתה של המערערת ניתן למצוא בחקירת ילדי הצדדים, ביחס לאירוע
האלימות הנטען. יתר על כן, מדברי ילדי הצדדים ניתן אף ללמוד על אירוע אלימות נוסף מצד
המשיב, אשר התרחש מספר ימים קודם לאירוע מושא התובענה הנזיקית:

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

בטופס ההודעה של הבן מ' נכתב כדלקמן:

"...מאז שהייתי קטן אני זוכר שהיו בעיות בין אבא לאמא שלי, אבא שלי היה מקלל, מאיים ותוקף את אמא שלי... לפני יומיים או שלושה ימים, אני לא זוכר בדיוק, אני הייתי מחוץ לבית, אמי סיפרה לי כאשר חזרתי הביתה בלילה ומצאתי אותה יושבת בספה בסלון ונראית שבכתה והפנים שלה אדומות, שאלתי אותה מה קרה וסיפרה לי כי אבי תקף אותה, היא אמרה שאבי נתן לה מכה על הצוואר... היום בשעה 19.30, ישבנו כולנו בבית, אני, אמי, אחותי ז' בת 6 שנים ואחי ב' בן 16 לערך, אבי חזר הביתה מהשדה שלנו ומצא שאמא שלי לא הכינה לו אוכל ולא אפתה לו לחם, היא הודיעה לו לפני שיצא מהבית שלא יכולה להכין לו את הדברים הללו בגלל שיש לה עוד כאבים מהאירוע הקודם. אבי התעצבן על אמי, התחיל לקלל אותה, לאיים עליה שיוציא אותה מהבית אם לא תכין לו אוכל ולחם... אבי התקרב אליה ואמי אמרה לו אל תיגע בי ואז אבי התקרב אליה ונתן סטירה... עמדתי וביקשתי ממנו שלא ירביץ לה ואז אבי אמר לי אל תרים את הקול שלך עלי ואל תדבר אלי כך, אמרתי לו שאני רוצה להרים את קולי וביקשתי ממנו שלא יתקוף אותה ואז התחיל לקלל אותי ובסוף תפס אותי מהצוואר ולפף את ידו סביב צווארי וחנק אותי אך לא הכאיב לי... אבי התחיל להשתולל בבית ודודי ----- תפס אותו יחד עם בן דודי ----- ובשלב מסוים הצליח להשתחרר מהם, נכנס אחרי אמי לתוך החדר והתחיל להרביץ לה באגרופים ובסטירות והפיל אותה לרצפה והמשיך לתקוף אותה באגרופים וסטירות, אחרי שראיתי שהמצב כזה יצאת החוצה והתקשרתי למוקד 100..."

ראו גם הודעתו של ב' במשטרה:

"ביום שישי האחרון 16/9/16 אבי חזר הביתה בשעות הערב... התפתח ביניהם ויכוח, תוך כדי ויכוח אבי רצה להכות את אימי, התנפל עלי ואז אחי מ' ניסה להרחיקו, אבי המשיך לקלל את אימי ולאיים שיזרוק אותה מהבית. אימי ענתה לו שיפסיק ולפתע הצליח להרביץ לה נתן לה סטירה על הלחי, אחי מ' ניסה שוב למנוע ממנו להגיע לאימי אך שוב הצליח תפס אותה בצוואר וסובב את

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

ידו מסביב לצוואר שלה וניסה לחנוק אותה...ושוב צעק ותפס אותה
בשערות משך אותה בשערות והחל לתת לה מכות אגרופים וסטריות
על הפנים אימי נפלה על הרצפה. אחי מ' יצא מהחדר והתקשר
למשטרה..."

בטופס סיכום העדות של ז' נאמר:

"לשאלה האם מישהו עשה משהו לא בסדר לגופה של האם, הנהנה
בראשה. כשנתבקשה להרחיב על כך, מסרה שאביה...לשאלה איך
היא יודעת שאביה עשה משהו לא בסדר לגופה של האם, ענתה
"ראיתי"...לשאלה האם מישהו אמר לה שאסור לספר על דברים
שקרו, ענתה שאמה, לשאלה מה אמה אמרה לה, ענתה "שאסור
לספר"..."

27. המשיב אומנם הכחיש כי נקט באלימות בעבר וכי הדבר הוביל לפירוד בין הצדדים, אך בית
משפט קמא ראה להעדיף את גרסת המערערת ביחס לאירוע האלימות הנטען מיום 16.9.2016.

28. אמור מעתה, אירוע האלימות החמור הוביל לעזיבת המערערת את בית הצדדים המשותף,
בהמלצת גורמי המקצוע, ועל כן, לכאורה, באותו מועד המניעה לקיום חיי זוגיות היתה בעטיו של
המשיב.

29. כעת יש לעבור ולבחון את יכולתו הכלכלית ורמת השתכרותו של הבעל – המשיב, ביחס לזו
של האישה – המערערת.

30. בנקודה זו, אל לנו לשכוח את העובדה כי המערערת החלה לעבוד רק לאחר הפירוד, והיא
משתכרת שכר נמוך יחסית, ומתגוררת בדירה שכורה ב----- כנגד תשלום דמי שכירות בסכום של
1,667 ₪. עוד יש לזכור כי ז' ו-ב' היו סמוכים לשולחנה, והאחרון נאלץ לצאת ולעבוד לטובת עזרה
בכלכלת הבית.

31. המערערת הצהירה אומנם כי עובר לעבודתה כמטפלת בקשישים קיבלה קצבת הבטחת
הכנסה, אולם מהטפסים שצורפו לתיק מוצגיה עולה לכאורה, כי יש ממש בטענה לפיה היא נדרשה
להשיב את כל אשר קיבלה כגמלת הבטחת הכנסה, לאור פסק הדין שקבע זכאותה לדמי מזונות
זמניים עבור הקטינים.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

ראו לעניין זה האמור במכתב מהמוסד לביטוח לאומי: "הרינו להודיעך כי ב-19/03/2017 נוצר חוב על שמך בסכום 10847 ₪, עקב תשלומים שלא הגיעו לך על פי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א – 1980...הסיבה לחוב הינה, עדכון הכנסות מפס"ד מזונות מחודש 11/2016" (נספח 28 לתיק מוצגי המערער).

32. לעומת זאת המשיב אשר עבד כפועל ייצור לאורך כל תקופת חייהם המשותפים של הצדדים הציג את תלושי שכרו מהם עלה לכאורה כי השתכרותו דומה לזו של המערער, אך מדפי חשבון בנק עלה כי הוא מפקיד סכומים נכבדים (במזומן ובשיקים) וכי הוא מנהל תיק ניירות ערך בשווי רב.

המשיב טען כי מקור הסכומים הוא בהלוואות אותן קיבל ממעסיקו או מאחיו, ולתמיכה בטענותיו צירף לתצהירי עדותו הראשית מסמך ממעסיקו מיום 15.4.2018 בדבר הלוואה בסך 10,500 ₪ שניתנה לו בשלושה שיקים שווים, ומכתב מיום 19.10.2017 לפיו יתרת ההלוואה שניתנה לו נכון ליום 30.6.2017 עומדת על 85,145 ₪. כמו כן צירף המשיב "הסכם הלוואה" מיום 20.9.2014 שנערך בינו לבין אחיו (ג' ל').

אולם יקשה להתעלם מהימנעות המשיב מהגשת תצהירים של מעסיקו או של אחיו, או מלזמנם למתן עדות, ולנוכח הימנעות זו לצד התרשמותו של בית משפט קמא מעדות המשיב, נקבע כי טענות המשיב להלוואות אותן קיבל מאחיו או ממעסיקו לא הותירו רושם אמין. מסקנה זו מתחייבת גם למקרא עדותו של המשיב לפני בית משפט קמא, המעלה תהיות רבות:

ש: מפנה אותך לדפי החשבון שצירפת לבית המשפט, ואני רואה שאתה מפקיד כל חודש 10,000 ₪ בשיקים, מפנה לנספח 9 לתצהירה של התובעת.

ת: נכון.

ש: איך זה יוצא שאתה מקבל כ-5,000 ₪ ומפקיד 10,000 ₪?

ת: ברגע שאני זקוק לכסף אני מבקש ממנו, אני חייב לשלם לבתי המשפט, אני מבקש ממנו ואז הוא מקזז לי. הוא לא כל חודש נותן לי 10,000 ₪.

ש: כמה פעמים הוא נותן לך 10,000 ₪?

ת: הוא לא כל הזמן נותן לי 10,000 ₪ הוא לפעמים נותן לי מזומן, מתי שאני זקוק.

ש: מה זאת אומרת? הוא משלם לך את המשכורת במזומן?

ת: מתי שאני צריך, לבוס שלי אין זמן לשבת איתי כל חודש. חוץ מזה הוא מעולם לא נותן לי כספים, רק כשאני מבקש ממנו.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

1 ש: חוץ מהתשלומים החודשיים האלה, פעם אתה אומר שהוא נותן
2 לך כסף שאתה זקוק ופעם אתה אומר שהוא לא נותן לך.
3 ת: אני מבקש ממנו הרבה...

4 ...ש: למה אתה אומר שתצהיר שלך שלקחת הלוואה של 95,000 ₪?
5 ת: הייתי לוקח ממנו כספים, הייתי זקוק לכך אז ביקשתי ממנו, הוא
6 נתן לי בהתחלה 85,000 ₪ עוד 10,000 ₪ בשלושה שיקים וזה הגיע
7 לסכום של 95,000 ₪. הוא כל הזמן היה נותן לי בשיקים ובמזומן,
8 הוא היה נותן לי הכסף כשהייתי זקוק.

9 ש: איך סיכמת איתו להחזיר את ההלוואה הזו?
10 ת: אנו עדיין מתקזזים. הוא אמר לי לאט לאט נתקזז. בשלב הזה אנו
11 מתקזזים ובסוף, מתי שאני אקבל את הפיצויים שלי אני לא אמשוך
12 לשלם לו, הוא יקזז את זה.

13 ש: למה לא הזמנת אותו כדי להעיד שהוא נותן לך כסף?
14 ת: אף אחד לא ביקש ממני....

15 ...ש: יומיים לאחר ששוחררת ממעצר, פרעת 40,000 ₪, למה?
16 ת: הכסף לא היה שלי, זה היה כסף שלאח שלי והוא רצה את הכסף
17 שלו, סיכמנו שנפתח עסק, אני אין לי כסף, הוא נתן לי כסף.
18 ש: אז 40,000 ₪ הוצאת מהבנק ונתת לאח שלך?
19 ת: כן.

20 ש: 186,000 ₪ שהעברת אחרי השחרור ממעצר ביום 23.9
21 ת: הוא נתן לי 220,000 ₪ בשנת 2014, בחודש ספטמבר, אולי בערך
22 ב-20 בספטמבר, עשינו הסכם אצל עו"ד ----- שאני אחזיר לו אותם
23 עד ליום 31.12.2016, רצינו לפתוח עסק וזה לא הלך לנו, הוא אמר
24 לי להשאיר את הכסף אצלי בינתיים והבנק אמר לי שאי אפשר
25 להשאיר את הכסף הזה ככה, אלא לעשות משהו עם הכסף.
26 ש: כשקיבלת את ה 220,000 ₪ בשנת 2014, איפה שמת את הכסף
27 הזה?

28 ת: אצלי בבית. רציתי לפתוח עסק, ולא הצלחנו, לשאלת בית
29 המשפט הכסף נמצא בחשבון הבנק...

30 ...ש: למה רכשת ניירות ערך במקום להחזיר את הכסף לאח שלך?
31 ת: כי זה מה שאח שלי ביקש ממני" (עמ' 36-37 לפרוט').

32

33 עינינו הרואות כי גרסת המשיב אשר לא הייתה מהימנה גם על בית משפט קמא, אינה
34 מספקת מענה והסברים משכנעים לכספים רבים שהופקדו בחשבונו מדי חודש, בגובה של 10,000

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

שם ולעיתים גם בסכום גבוה מזה – 40,000 ₪. המשיב העיד כי נערך קיזוז מול מעסיקו, אולם אותו קיזוז נטען לא צויין בתלושי שכרו ולא ברור מאילו פיצויים ניתן לקזז את הסכומים בשלב מאוחר יותר. יתר על כן, הכספים שקיבל לטענתו מאחיו (בסך 220,000 ₪) הופקדו בחשבונו והוא רכש בהם ניירות ערך להשאת רווחיו, ולא הונחו לפני בית משפט קמא נימוקים והסברים משכנעים להתנהלות נטענת זו, כשהדעת נותנת כי אם מדובר בכספי האח ובניירות ערך שלו, מדוע ייעשה הדבר במסגרת חשבון הבנק של המשיב, ומבלי להציג אסמכתא התומכת בטענתו.

34. מנגד, טענות המשיב להכנסה לא מדווחת מצד המערערת בסך 9,000 ₪ לחודש נטענו בעלמא ולא הוכחו.

35. לא נעלמו מעיני המסמכים שהוגשו במסגרת תיק המוצגים המשלים של המשיב אשר לא הוצגו בפני בית משפט קמא ולא ניתן לייחס להם משקל כלשהו, משלא הוגשה בקשה להגשת ראיות נוספות בפני ערכאת הערעור (אף לא מטעם המערערת שצירפה לתיק המוצגים מטעמה מסמכים שלא הוגשו בפני הערכאה הדיונית). עם זאת יש לתהות מדוע טענותיו של המשיב בדבר מצב רפואי לקוי לא הועלו לפני בית משפט קמא והם נטענו לראשונה בשלב הערעור. בהקשר זה טען המשיב כי אושרה לו חופשת מחלה בכל חודש יולי 2019 (האשפוז הראשון בבני ציון החל אף ביום 25.6.2019 והצנתור הלבבי נערך ביום 26.6.2019) כאשר פסק הדין של בית משפט קמא ניתן ביום 11.8.2019, והמשיב לא ראה לציין עניין זה בסיכומיו מיום 4.8.2019 או להתיר לו הצגת מסמכים רפואיים נוספים עובר למתן פסק הדין, אלא מצא לנכון להציגם רק בשלב הערעור.

כמו כן המכתב מיום 30.10.2019 ממקום עבודתו של המשיב שצורף לתיק המוצגים המשלים אינו מפורט דיו ונראה כאילו "הוזמן" לצורכי הערעור. בהתאם לתוכן המכתב אין למעביד המשיב אפשרות להעניק לו הלוואות נוספות (כאשר נרשם במכתב כי ניתנו למשיב שתי הלוואות שלא הוחזרו), וכי מצבו הכלכלי גרוע והוא לא יוכל לפרוע את ההלוואות.

בנקודה זו ראוי לציין כי ההלוואות ממקום עבודתו של המשיב, לא גובו במסמך בכתב ולא הוצג הסכם כלשהו לתמיכה בטענה זו מלבד אותם שני מסמכים לקוניים שצורפו לתיק מוצגיו, והנה רק בשלב הערעור מציג המשיב לפתע מסמך מאת מעסיקו על סירוב להעניק לו הלוואות נוספות: "אנו ----- בע"מ מצטערים מאוד אין באפשרותנו לתת עוד הלוואה לפלוני. סיבה: 1. נתנו לו בעבר 2 הלוואות ולא החזיר אותם. 2. המצב הכלכלי שלו גרוע ולכן הוא לא יכול להחזיר הלוואה. והוא כרגע לא עובד".

36. עינינו הרואות כי יכולתו הכלכלית של המשיב עולה עשרות מונים על זו של המערערת.

37. משמצאנו כי הסיבה לפירוד עומדת לפתחו של המשיב ובעטיו וכי יכולתו הכלכלית גבוהה, נעבור לדון בתחומת התקופה בגינה יש לפסוק למערערת מזונות אישה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

38. בעניין זה שונה עמדתי מעמדת בית משפט קמא, וסבורני כי אין לזקוף לחובת המערערת את עדותה בה ציינה כי אינה מעוניינת בשלום בית. אומנם המערערת העידה כי אינה מעוניינת בשלום על פי מצב הדברים ששרר בעבר בינה לבין המשיב, אך לא פסלה חזרה לחיים משותפים במידה והמשיב יבצע את השינויים הדרושים שיניחו את דעתה.

ראו לעניין זה עדות המערערת בנוסף לדברים שנכתבו בחוות דעת המומחית:

”ש: את מעוניינת בשלום ב. ת: לא. על פי המצב שהיינו בו, לא”
(עדות המערערת בעמ' 11 לפרוט' מיום 22.10.2018).

יוער כי בחוות דעת המומחית מיום 25.2.2019 צוין כי בשיחה שנערכה עם המערערת היא לא פסלה את החזרה למשיב: "...פלונית חשה בקונפליקט קשה האם לוותר על הנישואין שלה או לנסות לתקן את המצב הקיים. אך היא מציינת שזה תלוי בכמה גורמים כמו מידת הרצון של הצדדים, כמה הם אוהבים את הסביבה שלהם, ועד כמה הם רוצים להיות בסיטואציה זו... היא הדגישה בראיון הקליני אתה שהיא מוכנה לתקן את החיים שלה בתנאי שיהיה שינוי במצב הקיים. היא התכוונה לפי דבריה שאמין יגור במקום אחר ולא יהיה כפוף לאימא שלו ולאחים שלו. היא מרגישה שהם מחליטים במקומו ומשפיעים עליו לרעה. פלונית מציינת שהמשפחה צריכה להיות ביחד מלוכדת...".

על כן המליצה המומחית בסוף חוות הדעת כדלקמן:

”ללא ספק שעדיין יש מקום לקיים אפשרות של גישור בין שני בני הזוג אולי יוכלו לתקן את המצב הקיים ביניהם ולאפשר חיים זוגיים בריאים”.

39. עם זאת, לא ניתן להתעלם מכך שהמערערת והמשיב לא פתרו את המחלוקות הקיימות ביניהם וטענותיהם האחד כלפי השנייה רבות ואולי אף אינן ניתנות לגישור. המומחית הטיבה לתאר זאת באופן הבא: ”יכול להיות שפלונית כבר מיואשת מהמצב הקיים ומרגישה שאין דרך לשפר ולשנות את מצבה המשפחתי הקיים. היא חלמה על חיים אחרים אך במציאות זה לא התאפשר.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

1 פלונית מדגישה את חשיבות המשפחה שיהיו ביחד אך היא מביאה תפיסת משפחה שכל אחד
2 חי בעולם משלו".

3
4 40. בשקלול האמור סבורני כי יש לתחום בזמן את התקופה שבגינה ייפסקו מזונות אישה
5 ולהעמידה על פרק זמן סביר של 12 חודשים.

6
7 41. לאור כל האמור, הנני מעמיד את מזונות המערערת על דרך האומדנה על סך של 2,500 ₪
8 לחודש, וזאת למשך 12 חודשים. מהתוצאה המתקבלת יש להפחית את הסכומים החד פעמיים
9 אותם קיבלה המערערת בהתאם לפסיקת בית משפט קמא בסך של 12,300 ₪ ומכאן על המשיב
10 להוסיף ולשלם לה 17,700 ₪ למזונותיה.

11 משמורת וחלוקת זמני שהות:

12
13
14 42. כאמור, המומחית המליצה בחוות דעתה על משמורת משותפת וחלוקת זמנים שווה. עם
15 זאת בית משפט קמא קבע כי התנהלות הצדדים מהלך ניהול ההליכים, העדויות, התסקירים ושלל
16 בקשותיהם מעידים על עוצמת קונפליקט גבוהה, היעדר שיתוף פעולה, ועירוב הילדים בסכסוך.

17
18 עוד קבע בית משפט קמא כי מתחילת ניהול ההליכים המערערת עומדת על סירובה ללינת הקטינה
19 בבית המשיב ומערימה קשיים בקיום חלוקת זמנים הורית והקשר בין האב לבין הקטינה.

20
21 על כן קבע בית משפט קמא כי לא מתקיימים התנאים הדרושים למשמורת משותפת, ונוכח גיל
22 הקטינה והמציאות בפועל, יש לקבוע כי משמורתה תהא בידי המערערת.

23
24 קביעה זו מקובלת עלי ולא ראיתי להתערב בה.

25
26 43. לדידי, מלבד מערכת היחסים העכורה שבין הצדדים, חוות הדעת חסרה ואינה מתייחסת
27 לתמונה בשלמותה ולשיקולים רלוונטיים ועל כן נכון היה להרהר אחר מסקנותיה. לא מצאתי
28 בחוות הדעת כי ניתן משקל ראוי והולם לאירועי האלימות להם טענה המערערת, ובייחוד האירוע
29 שהוביל לפירוד, או בדיקה שנערכה בהקשר זה.

30
31 המומחית ציינה ברקע לחוות דעתה כי "פלוני מתנגד לכל הטענות של אשתו שהוא אלים ומדגיש
32 שהוא אדם שקט ואינו מתנהג באלימות. פלוני נעצר פעמיים במשטרה לאחר שאשתו ובנו
33 התלוננו עליו". כמו כן, בתחום הרגשי ציינה המומחית כדלקמן: "פלוני בעל בוחן מציאות תקין
34 אך עם כוחות אגו חלשים. בטסט לא נצפו הפרעות חשיבה. הדחפים של מין ותוקפנות הינם
35 קונפליקטואליים עבדור. פלוני מביא בטסט הרבה תכנים על תוקפנות ואלימות. הוא תופס את
36 העולם החיצוני כמקום קונפליקטואלי שיש בו אלימות ועולם שאנשים תוקפים אחד את
37 השני". אולם מעבר לכך לא נערך דיון משמעותי בנושא זה בראי המסוגלות ההורית וסבורני כי על

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

1 המומחית היה ליתן דעתה לאירועים אלה ולהשפעתם על הקטינים, במיוחד בהיבט הנוגע ליחסו של
2 המשיב אל המערער, היכולת שלא לחבל בקשר עמה או להציגה באור שלילי בפני הקטינה.
3 בנסיבות דגן חוות הדעת נותרה חסרה ואינה מציגה תמונה מלאה, שלמה ומדויקת.

4
5 לעניין אי העמדת הנתונים הרלוונטיים בפני המומחית ראו חקירת המשיב:

6
7 "ש: הפסיכולוגית שאלה אותך שאלות לגבי העבר שלך עם
8 התובעת?

9 ת: כן, היא שאלה אותי מה הבעיות, על כל השנים שחינו ביחד ועל
10 כל הבעיות, תמיד היא השפילה אותי, דברים כאלה, ואני פשוט
11 עושה את הדברים האלה בגלל הילדים.

12 ש: סיפרת שהיא הגישה נגדך תלונה במשטרה?

13 ת: לא שאלה אותי את השאלה הזו.

14 ש: סיפרת לפסיכולוגית שניתן נגדך צו הרחקה פעם?

15 ת: לא, היא לא שאלה אותי..." (עמ' 35 לפרוט).

16
17 44. אציין כי לצד קביעת בית משפט קמא בדבר הערמת קשיים מצד המערער על הקשר שבין
18 המשיב לבין הקטינה ולניכור הורי (לא ברור ביחס למי מהילדים - האם בית משפט קמא התכוון
19 לקטינה או ל-ב' - סעיף 58 לפסק הדין), אין להתעלם מכך שילדי הצדדים נחשפו לאירועי האלימות
20 שהובילו בסוף לפרידת הצדדים. על אף שאותם אירועים אינם צריכים להיות הסיבה הישירה
21 להפסקת הקשר עם אביהם או לצמצומו, לא ניתן להתעלם מהשפעתם על נפשם הרכה, וראוי שלא
22 לקבוע בנסיבות כאלה כי האשם לפגיעה בקשר עומד באופן בלעדי לפתחה של המערער ולא תלוי
23 גם בגורמים נוספים הנובעים ממערכת הנסיבות המיוחדת.

24
25 45. כאן ראוי להזכיר למערער את חובתה ההורית לעידוד הקשר בין המשיב לבין הקטינה,
26 ולו משום חשיבותו להתפתחותה התקינה.

27
28 46. לא נעלמה מעיני בקשת המערער להשעיית הסדרי השהיה ולחילופין הסדרי הלינה עד
29 לסיום הליכי החקירה המשטרתית או מתן פסק דין בערעור, בעקבות אירועי הטרדה מינית של
30 הקטינה שהתרחשו לטענתה במועד המאוחר לפסק דינו של בית משפט קמא (23.10.2019) על-ידי
31 קרוב משפחתו של המשיב.

32
33 בהחלטתי מיום 27.11.2019 התייחסתי לבקשת המערער כאל בקשה לעיכוב ביצוע פסק הדין נשוא
34 הערעור ודחיתי אותה, בין היתר מטעמים אלה: "אותו אירוע חדש כלל לא נבחן על ידי בית
35 משפט קמא, ואין זה מתפקידה ומסמכותה של ערכאת הערעור להכריע בשאלה האם התרחש
36 אירוע כזה ומה הן משמעויותיו והשלכותיו על פסק הדין קמא...מכל מקום וכאמור, הבקשה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

הוגשה בחלוף כחודש מיום שנודע למבקשת על אודות אותם אירועים נטענים ולאחר שביום 18/11/19 בלבד פנתה לראשונה למשטרה בתלונה מתאימה..."

כמו כן מצאתי לציין כי בעוד שהמערערת מתנגדת ללינת הקטינה אצל המשיב, בדיון שנערך בפנינו ציין בא כוחה, כי "אנחנו מוכנים להוסיף עוד יום" (עמ' 4 לפרוט' מיום 9.12.2019). עמדתה זו של המערערת אינה מתיישבת עם טענתה כי לקטינה נשקפת סכנה עת היא מצויה אצל אביה המשיב, ללמדך על רצינות הטענה, ולענייננו זה אין כל נפקות לאבחנה בין לינה לבין שהיה במהלך היום ללא לינה.

47. אשר לחלוקת הזמן ההורי, קבע בית משפט קמא את זמני השהות ופסק כי לאחר תקופה של למעלה משנה במהלכה יתקיימו זמני השהות כסדרם יוכל האב לעתור להרחבת זמני השהות אצלו, וככל שהאם תסכל מפגשי המשיב עם הקטינה או זמני הלינה יוכל המשיב לעתור להטלת סנקציות באופן מיד.

גם קביעה זו מקובלת עלי, ותמים דעים אני עם בית משפט קמא בדבר הצורך בתקופה של כשנה במהלכה ההסדר החדש של זמני השהות יעמוד למבחן, וכי רק לאחר מכן תיבחן אפשרות הרחבת זמני השהות ושקילת הסדר משמורת משותפת. כמו כן לא ראיתי בנקודה זו להעניק סמכויות לעו"ס לשנות הסדרי השהות בתקופה זו, כמבוקש בערעור המשיב, לנוכח העצימות הגבוהה של הסכסוך והמתחים הרבים במערכת היחסים שבין הצדדים.

48. גם בהקשר זה לא נעלמו מעיני דברי בא כוח המערערת בדיון לפיהם "אנחנו מוכנים להוסיף עוד יום כנגד ביטול הלינה". עם זאת סבורני כי אין לבצע שינויים בזמני השהות שנקבעו בבית משפט קמא וכאמור יש לבחון הרחבתם רק כעבור פרק זמן של שנה או למעלה מכך, כאשר יוכח לבית משפט קמא כי הסדרי השהות מתקיימים כסדרם, או אז תיבחן האפשרות להרחיבם.

שיעור המזונות:

49. כידוע, קביעת גובה מזונות היא עניין הנגזר מנסיבותיו של המקרה הקונקרטי, ולפיכך התערבות ערכאת הערעור בהחלטות הערכאה הדיונית, אשר לה הכלים לבחון סוגיות מעין אלה, מצומצמת ביותר (בע"מ 9369/05 פלוני נ' פלוני (25.1.2006)). במסגרת ההחלטה בעניין שיעור המזונות יש לתת את הדעת לשיקולים שונים ובין היתר צרכי הילדים ויכולתם הכלכלית של שני בני הזוג (בע"מ 2433/04 פלוני נ' פלונית (2.10.2005)), רק כאשר האיזון בין אלה לא נעשה כהלכה ואינו ראוי, תתערב ערכאת הערעור בהחלטת הערכאה הדיונית.

50. בעניין מזונות הבן ב' לא שוכנעתי כי קמה הצדקה להתערב בקביעת בית משפט קמא שמצא שלא לחייב המשיב במזונותיו לתקופה שעוכבה – מחודש 3/2018 ועד הגיעו לגיל בגרות בחודש 8/2018 ובכלל.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

אמנם, קביעה זו של בית משפט קמא אינה חפה מקשיים משהיא מייחסת משקל משמעותי לנתק בין המשיב ל-ב' (זאת לאור עדות האחרון במשטרה ביחס לאשר התרחש באירוע האלימות נשוא התובענה ולאור הדברים שמסר לפקידת הסעד לפיהם האב השמיע דברי הסתה כלפי המערערת), ולנוכח ההלכות הנוהגות לפיהן לא בנקל תישלל זכאותו של קטין למזונות מהוריו. יחד עם זאת נזכיר כי מדובר במזונות לעבר, לתקופה של חודשים ספורים, כאשר לערכאה הדיונית יתרון משמעותי על ערכאת הערעור, בהיותה זו שהתרשמה במישרין מן העדויות ומהתמונה הכוללת שהתבררה לפנייה.

51. שונה היא עמדת ביחס למזונות הקטינה '.

ראשית כל אציין כי לטעמי תרומתו של ב' לכלכלת התא המשפחתי, אינה יכולה לשמש טעם להפחתת המזונות שעל המשיב לשלם עבור ז'. החובה לזון את ז' אינה עומדת לפתחו של אחיה ז' אלא שהיא מוטלת על הוריה בלבד, בהתאם להוראות הדין האישי. מכאן שלשכרו של ב' וגובהו יכולה להיות משמעות אך ורק בשקילת זכאותו למזונות. כמו כן לדעתי, עזרתו של ב' לכלכלת הבית ואמו המערערת, מלמדת כי הכספים אותם היא משתכרת בתוספת דמי המזונות הזמניים אינם מספיקים כדי לקיים את כלכלת הבית ועל כן היא נדרשת להסתייע בבן ב'.

52. שנית, סבורני כי בית משפט קמא לא ייחס משקל מתאים לעובדה כי הכנסת המשיב גבוהה מהמוצהר. אמנם בית משפט קמא הכיר בכך כי עדות המשיב בכל הנוגע להלוואות מאת מעסיקו לא היתה מהימנה עליו וכן לא הובאה כל ראיה התומכת בטענתו להלוואה מאחיו משנת 2014 בסך 220,000 ₪, לצורך פתיחת עסק. לצד זאת ציין בית משפט קמא כי גם אם נאמוד הכנסת המשיב בסך של 7,500 ₪ (ולא 5,500 ₪ כמוצהר) לא יהיה בכך כדי לשנות מגובה מזונות הקטינה ז'.

בהקשר זה סבורני כי נכון היה להעריך את הכנסתו האמיתית של המשיב בסכום הגבוה משמעותית מ-7,500 ₪ לחודש, נוכח כל אלה:

- א. הוכח כי הוא מקבל ממעסיקו בכל חודש 10,000 ₪ לכל הפחות;
- ב. המשיב הצהיר כי הוא מקבל סכומים נוספים ממעסיקו כהלוואה אך גרסו זה אינה משכנעת, ויש לראות בסכומי ההלוואות הנתענות, הכנסה בפועל;
- ג. ה-220,000 ₪ שלא ברור מקורם ותיק ניירות הערך אותו מנהל המשיב;
- ד. המשיב ממשיך להתגורר בדירת הנישואין ולא נטען כי מגוריו כרוכים בתשלום כלשהו כאשר יש להניח, בסבירות גבוהה, כי מדובר בדירה שבבעלותו או בבעלות משפחתו.

אם נעמיד את כל אלו אל מול הכנסתה הצנועה של המערערת, נמצא כי החיוב שהושת על המשיב למזונות הקטינה היה על הצד הנמוך.

53. לא נעלמה מעיני העובדה כי הבן מ' ה----- סמוך על שולחן המשיב. לתצהירי העדות הראשית של המשיב צורפה תעודת נכה ממחלקת נכות כללית במוסד לביטוח לאומי ביחס לבן מ'.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

1 (תוקף התעודה עד ליום 30.4.2019), עם זאת לא צוין האם הוא מקבל גמלה ומה גובהה (נספח ז'
2 לתיק מוצגי המשיב בבית משפט קמא).

3
4 54. בנסיבות דנן ובשקלול כל הנתונים האמורים – יחס הכנסות הצדדים, חלוקת זמני השהות
5 – נכון למועד פסק הדין, ראיתי להעמיד על דרך האומדנה את מזונות הבת ז' על סך של 2,200 ₪
6 לחודש, לתקופה ממועד מתן פסק הדין קמא ואילך.

7
8 55. עוד מצאתי לציין כי לא נעלמה מעיני טענת המשיב לפיה המערערת לא הציגה ראיות
9 מספיקות לצורך הוכחת צורכי הקטינה ז', אולם בנקודה זו סבורני כי אף אם כך נעשה במקרה דנן,
10 ואיני קובע כך, עדין מוסמך בית המשפט להעריך סכום המזונות על דרך האומדנה וניסיון חייו
11 השיפוטי.

12
13 56. לצד האמור לא ראיתי לחייב המשיב במזונות ביחס לתקופה שמיום הפירוד – 16.9.2016
14 ועד ליום שבו נפתח תיק ישוב הסכסוך ב- 11/2016, כמו גם לתקופה שמיום סגירת תיק יישוב
15 הסכסוך בפברואר 2017 ועד לחודש אוגוסט 2017 מאחר ורק באותו מועד הוגשה הבקשה לפסיקת
16 מזונות זמניים.

17 התביעה בגין פרסום לשון הרע:

18
19
20 57. אכן צדק בית משפט קמא כאשר הפנה לפסק הדין בעמ"ש (חי') 33044-04-13 נ.ר נ' א.א.
21 [פורסם במאגרים המקוונים] (16.2.2014) לפיו יש לצמצם תחולת דיני הנזיקין במרחב המשפחה,
22 ולשאוף כי דברים יוסדרו באמצעות כלים טיפוליים ולא על דרך פניות חוזרות ונשנות לבית המשפט.
23 עוד נפסק שם כי באותו מקרה היה נכון להגיש את התביעה בעילה חוזית ולא נזיקית, עם זאת
24 הובהר גם שם כי במקרים מסוימים המחייבים זאת לא יהיה מנוס משימוש בדיני הנזיקין.

25
26 ראו לעניין זה דברי כב' השופטת י' וילנר:

27
28 " ככלל, אין לשלול שימוש בעילות נזיקיות בתובענות בענייני משפחה. דיני
29 המשפחה אינם מנותקים מן הדינים האחרים הקיימים במערכת הדינים
30 במדינה, ובכלל זה מדיני הנזיקין ומדיני החוזים. על כן, חרף היות ענייני
31 המשפחה עוסקים, במקרים רבים, במארג היחסים העדין שבין אנשים
32 הקרובים זה לזה (בני זוג, הורים וילדים וכו'), ומהטעם הזה כוללים הם
33 הסדרים מיוחדים, הם אינם חפים מחלחול והשפעות ענפי המשפט השונים.
34 ענפים אלה אף דרושים, הכרחיים ולעיתים בלעדיהם אין, לצורך הכרעה
35 בסכסוך שבין בני המשפחה. כאלו הם, בין היתר, דיני הנזיקין... ואולם, כך
36 סבורני, מעולם הטבעי של מערכת היחסים בתוך המשפחה, וביתר שאת
37 מערכת היחסים שבין בני זוג, אינם במערכת דיני הנזיקין (ראו והשוו [ע"א](#)

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

1 [7731/11](#) צוריאלי אגודה שיתופית להתיישבות חקלאית בע"מ נ' אביטן,
2 [פורסם בנבו] סעיף 20 לפסק דינו של כב' השופט י' עמית(15.8.13)). על כן,
3 בכל הנוגע לענייני המשפחה, יש להשתמש בעוולות הניזקיות במשורה, וכל
4 אימת שלא קיימים דינים אחרים ועילות אחרות קרובות יותר, בהן ניתן
5 להשתמש על מנת להגיע לתוצאה הצודקת והראויה (לעניין לשימוש
6 ב**פקודת הניקין** לתביעות במרחב המשפחתי ראו גם **תמ"ש (באר שבע) 972-**
7 **10-11** פלוני נ' אלמונית [פורסם בנבו] (29.12.13)).".
8 58. בעמ"ש (ת"א) 47311-10-13 פלוני נ' פלמונית [פורסם במאגרים המקוונים] (19.5.2014)
9 נפסק כי עלינו לנקוט משנה זהירות כאשר עסקין בתביעות לשון הרע בדיני המשפחה:
10

11 "יש ממש בטענות המערערים כי כאשר עסקין בסכסוך משפחתי,
12 שומה על בית המשפט לנקוט משנה זהירות בבואו לפסוק פיצויים
13 בגין פרסום לשון הרע. סכסוכים מסוג כזה הם מטבע הדברים
14 טעונים מאוד מבחינה רגשית, ועלולים לגרור ביטויים חריפים
15 שנאמרים בסערת רגשות. גם כענין שבמדיניות, אין לעודד צדדים
16 לסכסוך משפחתי להגיש תביעות לשון הרע בגין כל ביטוי פוגע
17 שנאמר על ידי הצד שכנגד, שאם לא כן, בתי המשפט לענייני
18 משפחה יוצפו בתביעות לשון הרע לרוב. יחד עם זאת, לכלל הזה
19 ישנם יוצאים מהכלל, ודומה כי המקרה הנוכחי הינו דוגמא
20 מובהקת ליוצא מן הכלל. אין המדובר בפרסום אקראי ובלתי מכוון
21 של לשון הרע מתוך סערת רגשות, שראוי לנהוג בסלחנות ביחס
22 אליו, אלא במסכת שיטתית, עקבית ומרושעת של פרסומים, שכל
23 תכליתם היתה, כפי שציין בצדק בית המשפט קמא, לפגוע
24 במשיבה ובשמה הטוב בקרב בני משפחתה, חבריה וכן מעבדה.
25 ריבוי המעשים ואופיים השיטתי מעיד כי היה מדובר במסע נקם
26 ובתוכנית מוקדמת ומתוכננת מראש ובקפידה, שנועדה לפגוע
27 במשיבה בכל המעגלים הקרובים אליה ולמנוע ממנה כל יכולת
28 להתפנות לניהול ההליכים המשפטיים נגד א(1)...".
29

30 אומנם בענייננו מדובר באירוע מוגדר אחד. יחד עם זאת ספק בעיני אם ניתן לראות בו כנופל תחת
31 ההגדרה של פרסום אקראי ובלתי מכוון של לשון הרע מתוך סערת רגשות שראוי לנהוג בסלחנות
32 ביחס אליו. הדברים נאמרים ביתר שאת כאשר אותו אירוע בא לאחר אירוע אלימות חמור שכלל
33 פגיעה בגוף.
34

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

59. אולם למרות האמור, גם כאן מצאתי כי בדין נדחתה התביעה בגין פרסום לשון הרע מאחר שהמערערת לא פירטה בכתב התביעה את הביטויים שנאמרו באותו אירוע ולא ציינה את דברי הדיבה המדויקים על מנת שניתן יהיה לבחנם.

ראו לעניין זה האמור בכתב התביעה: "...מעשה התקיפה והאלימות כאמור הצטרפו לשלל של קללות, גידופים והשמצות שהטיח הנתבע בתובעת במעמד האירוע. כך הנתבע קלל וגדף את התובעת, וקרא לתובעת בקריאות גנאי שתקצר היריעה מלתארן בכתב תביעה זה, ומחמת צנעת הפרט לא יאוזכרו בכתב תביעה זה, אולם התובעת תשמור לעצמה את הזכות לאזכרם בשעת הדיון במידה ותידרש לעשות כן" (סעיף 10 לכתב התביעה). המערערת אף לא פירטה את הביטויים הפוגעניים גם במסגרת סעיפים 24-25 לתצהיר עדותה הראשית, "מחמת צנעת הפרט", וגם לא נתבקשה לפרטם במסגרת חקירתה.

ככלל על התובע בגין פרסום לשון הרע לציין ברחל בתך הקטנה את הביטויים הפוגעניים המהווים פרסום לשון הרע ולא להסתפק באמירה כללית של "קללות וגידופים" וכן להוכיח כי נאמרו, אחרת לא יהא בכך כדי הוכחת הפרסום. על כן לא היה מנוס מדחית תביעת המערערת בגין כך.

התביעה הנזיקית ופיצוי בגין "כאב וסבל":

60. התביעה הנזיקית היתה בגין אירוע אלימות שתואר בסעיף 12 לכתב תביעת המערערת בתלה"מ 34777-06-17:

"והנה ביום 16/09/16 ומשחזר הנתבע לדירת הנישואין של בני הזוג בסביבות השעה 19:00, פקד הנתבע התקף של זעם ועצבנות בלתי מוסברים, והחל במלוא עוצמתו לקלל ולגדף את התובעת, ועד אשר החל הנתבע בנמרצות ובחוזקה לבעוט בנתבעת, להכות אותה בצורה קשה וחמורה אשר סיכנה את חייה של התובעת, ובפרט הכה הנתבע את התובעת באזור הראש, הגב והכתף וגרם לה לחבלה של ממש"

בית משפט קמא העדיף את גרסת המערערת על פני גרסת המשיב וציין:

"...אבהיר כי מהעדויות והראיות נחה דעתי כי הנתבע אכן נהג באלימות פיזית ומילולית כלפי התובעת ביום 16.9.16. הרושם עולה הן מתיק החקירה, והן מכך שמדובר באירוע גורם פירוד, חרף טענות שני הצדדים; בברירה בין הגרסאות רואה אני להעדיף טענות התובעת לעניין זה."

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

בקביעה זו אין להתערב, והיא מבוססת על הערכת מהימנות של עדויות והתרשמות הערכאה הדיונית במישרין מאלה כאשר יש לה עדיפות על פני ערכאת הערעור. יתר על כן מסקנה זו נתמכת בעדויות הקטינים במשטרה ובמסמכי האשפוז. עוד אציין כי בתעודה הרפואית מיום האירוע נרשם: "מהלך האשפוז...": "בת 38, בראיה (בריא-ה-ס.ג.). בדרך כלל. לדבריה (לדבריה-ס.ג.). היום הותקפה ע"י בעלה במכות ונחבלה בראש, גב וכתף ימין..."

61. אכן בדין קבע בית משפט קמא כי המערערת לא הוכיחה כי נגרמו לה הפסדים כלכליים – הפסדי השתכרות לעבר ולעתיד, וכי היא נזקקה לעזרת צד שלישי והוצאות רפואיות. זאת מאחר והפגיעה הגופנית לא הותירה מגבלה רפואית צמיתה או זמנית והמערערת הודתה כי לא נגרמו לה נזקים כלכליים: "ש: נגרמו לך נזקים כלכליים. ת: לא, לא הפסדתי כסף. ש: איך היית נוסעת לקבל טיפולים. ת: ברגע שקרה האירוע הייתי ב----- ואחותי היתה לוקחת ומחזירה אותי. ש: ביקשת הוצאות בגין מכשור רפואי. לאיזה מכשור את מתכוונת. ת: על מה, אני לא מבינה" (עמ' 13 לפרוט').

62. כמו כן מהתיעוד הרפואי עולה כי המערערת סבלה מכאבים ורגישות בלבד, ולא עלה בידיה להוכיח, באמצעות ראיות, כי נעזרה בצדדים שלישיים, בהתנדבות או בתשלום לטובת סיוע במשק הבית או בביצוע פעולות יום-יומיות בסיסיות.

63. בכל הנוגע לראש הנזק "כאב וסבל" פסק בית משפט קמא פיצוי בסך של 15,000 ₪ זאת לאור חומרת הפגיעה והשלכותיה "המינוריות" על מצבה הבריאותי והכלכלי של המערערת.

64. בנקודה זו דעתי שונה מזו של בית משפט קמא וסבורני כי המערערת זכאית לפיצוי בסכום גבוה מזה שנפסק לטובתה, גם אם נזיקה הצטמצמו לכדי ראש הנזק של "כאב וסבל".

65. בבע"מ 7272/10 פלונית נ' פלוני [פורסם במאגרים המקוונים] (7.1.2014) נפסק:

"אלימות במשפחה היא רעה חולה, ודומה שכיום אין עוד ספק כי גם מערכת המשפט חייבת להתגייס להגנתם של קורבנותיה. אמנות בינלאומיות מטילות חובות על המדינות החברות בהן לפעול באופן אקטיבי להגנה על מי שסובלים מאלימות במשפחה (ראו: יובל [שני](#) "ביתי אינו מבצרי: אלימות במשפחה כסוג של עינוי אסור על פי המשפט הבינלאומי" המשפט ז 151 (2002)). סעיף 66 לחוק שיווי זכויות האישה, התשי"א-1951 קובע כי "לכל אישה זכות להגנה מפני אלימות...". הביטוי המעשי הראשון לכך הוא בתחום המשפט הפלילי (ראו למשל: ע"פ 7832/00 יעקובוב נ' מדינת ישראל,

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

פ"ד נו (2) 534 (2002); [ע"פ 2157/92 פדידה נ' מדינת ישראל](#),
פ"ד מז (1) 81 (1993); [ע"פ 7616/07 קים נ' מדינת ישראל](#) [פורסם
בנבו] (25.3.2010); [ע"פ 413/10 פלוני נ' מדינת ישראל](#) [פורסם
בנבו] (23.3.2011); [ע"פ 10571/07 פלוני נ' מדינת ישראל](#) [פורסם
בנבו] (6.2.2008); [ע"פ 9468/08 פלוני נ' מדינת ישראל](#) [פורסם
בנבו] (24.6.2009). זה כמובן אינו הביטוי היחיד לחובה להגן על
נפגעים של אלימות במשפחה ולהושיט להם עזרה. קורבנות של
אלימות במשפחה זכאים לקבל סיוע במישור הרווחה (ראו למשל:
סעיף 2(א)(9) [לחוק הבטחת הכנסה](#), התשמ"א-1981). כיוון
התפתחות חדש הוא ההכרה, במקרים מתאימים, באפשרות להגיש
תביעות נזיקין בגין נזקים שנגרמו לקורבנות של אלימות והתעללות
בתוך התא המשפחתי. ראו: יובל סיני ובנימין [שמואלי "הגיעו
מים עד נפש" – דרכי התמודדות עם התעללות בבן-זוג בדיני
הנזיקין, בדין הפלילי ובדיני המשפחה: הצעת מודל חדש-ישן](#) מאזני
משפט 273 (2007); Yuval Sinai & Benjamin Shmueli, *Changing the Current Policy Towards Spousal Abuse: A Proposal for a New Model Inspired by Jewish Law*, 32 Hastings Int'l & Comp. (L. Rev. 155 (2009)).

66. ראו גם הדברים שנאמרו בבע"מ 7073/13 [פלוני נ' פלונית](#) [פורסם במאגרים המקוונים
(31.12.2013) שם נכתב כדלהלן:

"אומר מה על המגמה השיפוטית, ולטעמי ראוי כי יתנו לכך
בתי המשפט, במיוחד לענייני משפחה, את דעתם. תופעת
האלימות במשפחה הוגדרה לא פעם כנגע שיש למגר (ע"פ
[2157/92 פדידה נ' מדינת ישראל](#), פ"ד מז (1) 81, 84 (1993);
[דנ"פ 3371/98 אזואלוס נ' מדינת ישראל](#), פד"י נד (4) 502, 522
(2000)), כך בעבר במיוחד בהקשר הפלילי. אך אין סיבה
שבעולם שגם דיני הנזיקין לא ישתתפו במאמץ המיגור. על
הגנה על חלשים באמצעות דיני הנזיקין וגם הדילמות
הכרוכות בכך ראו ישראל [גלעד דיני נזיקין](#) – גבולות האחריות
195 ואילך (2012) (להלן גלעד), וגישת הביניים (בעמ' 207-
206); הדגש שם הוא בנושא שויון, אך הדברים יפים גם
לענייננו (בשינויים המחויבים). בתי המשפט רשאים לעשות

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

1 שימוש בפיצויים מוגברים גם ככלי במלחמה הכוללת לביעור
2 תופעה חברתית נפסדת של אלימות; ברי – ויוטעם – כי כל
3 מקרה לגופו, אך בן זוג מכה צריך שיידע כי ככל שיוכח הדבר,
4 לא יינקה מפיצוי משמעותי, ונזכור כי הכוונה הנדרשת
5 בעוולת התקיפה "אינה יסוד נפשי של רצון להזיק ולפגוע
6 אלא כוונה במובן הצר של מודעות לשימוש בכוח נגד גופו של
7 אדם אחר" (גלעד, חלק ב', בעמ' 1201). ראו עוד לפסיקה
8 ולדברי מלומדים למשל [תמ"ש \(משפחה ת"א\) 64901/96](#) פולק
9 נ' פולק (2001); ע"מ (מחוזי-ת"א) 1014/05 פלוני נ' אלמונית
10 (2006); יובל סיני ובנימין [שמואלי "הגיעו מים עד נפש"](#), דרכי
11 התמודדות עם התעללות בבן-זוג בדיני הנזיקין, בדין הפלילי,
12 ובדיני המשפחה: הצעת מודל חדש וישן" מאזני משפט ו 274,
13 298-278 (2007); יפעת ביטון "ההגנה על עקרון השוויון בדיני
14 הנזיקין והאחריות ברשלנות במסגרת יחסי כוח" משפטים לח
15 145 (2007). הרכיבים שראוי להביאם בחשבון במקרים כאלה
16 הם אורך תקופת ההתעללות, מאפייניה הספציפיים
17 ועוצמתה...לטעמי, השתת פיצויים בגין כאב וסבל שנגרמו
18 בשל אלימות והתעללות עולה בקנה אחד עם הוראת חכמינו
19 "לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו" (בבלי בבא מציעא נט,
20 ע"א), וכבר אמרו חכמים "אוהב את אשתו כגופו, ומכבדה
21 יותר מגופו" (בבלי יבמות סב, ע"א); "כל המטיל אימה יתרה
22 בתוך ביתו, סוף הוא בא לידי שלוש עבירות – גילוי עריות
23 ושפיכות דמים וחילול שבת" (בבלי גיטין ו, ע"ב)... בנתון
24 לאמור מעלה, חרף גובהו, הסכום שנפסק אינו חורג באופן
25 קיצוני ממקרים נוספים בפסיקה בהם הושתו על בני זוג
26 מתעללים ואלימים פיצויים גבוהים בגין הכאב והסבל שגרמו
27 (ראו: [תמ"ש \(קריות\) 1330/01](#) א' נ' פלוני (2009) (פיצוי בסך
28 של 420,000 ש"ח; יצוין כי הפיצוי בגין ראש הנזק של כאב
29 וסבל הועמד שם על סך של 150,000 ש"ח); [תמ"ש \(קריות\)](#)
30 [7613/02](#) מ.ח. נ' ג.ח (2009) (פיצוי בסך של 50,000 ש"ח, יצוין
31 כי ההתעללות ארכה שם שלושה חודשים, פחות מענייננו);
32 [תמ"ש \(ת"א\) 82377/99](#) ד.מ.ש נ' צ.ש (2011) (פיצוי בסך
33 של 450,000 ש"ח); [תמ"ש \(חי'\) 9250-11-08](#) האישה נ' הבעל (2012)
34 (פיצוי בסך של 220,000 ש"ח)). לא אכחד כי ישנה גם פסיקה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

לא מעטה נמוכה משמעותית, במספרים של עשרות אלפים
ופחות ממאה אלף, אך – כאמור – יש מקום להעלאת הרף,
שכבר הועלה במקרים מסוימים, עם שכל מקרה ייבחן
לעניינו".

ראו גם דעת המלומדים יובל סיני ובנימין שמואלי במאמרם "הגיעו מים עד
נפש' דרכי התמודדות עם התעללות בבן זוג בדיני הנזיקין, בדין הפלילי ובדיני
המשפחה: הצעת מודל חדש ישראלי" (פורסם בנבו) אשר מציעים ללכת במסלול של פיצויים
מוגברים (Aggravated Damages) כאשר אלה ייפסקו במקרים שבהם קיים אלמנט של
כוונה או זדון. אמנם דובר שם בעיקרו של דבר על התעללות מתמשכת אך הדברים נכונים
הם בהתאמה גם למקרי אלימות בודדים.

באותו מאמר הפנו המחברים למאמרה של פרופ' דפנה ברק ארז עוולות חוקתיות: ההגנה
הכספית על הזכות החוקתית (תשנ"ד) 276-277 שם היא מציינת בין היתר: "הפיצוי
יתבסס על הערכת מידתה של הפגיעה ברגשותיו של היחיד, על רקע נסיבות העניין.
נוכח מהותה של הפגיעה בזכויות מסוג זה לא ניתן לצפות להוכחה מדויקת של הנזק
כדוגמת ההוכחה שנדרשת בהתייחס לנזקים התוצאתיים – הפיזיים או הכלכליים."

ראו גם: פסק דינו של כב' השופט יוסף שפירא ב-ע"מ (י-ס) 595/04 פלוני נ' אלמונית
(פורסם בנבו) (24.2.05) ולאבחנה בין פיצוי מוגבר לפיצוי עונשי.

67. בשים לב לכל המקובץ ולכל שנאמר בפסיקת בית המשפט העליון והמגמה המתחייבת של
העלאת רף הפיצוי במקרים של אלימות במשפחה, בין היתר בגין כאב וסבל ובעיקר במקרים של
אלימות כנגד בן זוג, ובהתחשב בנסיבות המקרה בעניינו, הביזוי, ההשפלה והפגיעה בכבוד
המערערת, כאשר ילדי הצדדים היו עדים לאירוע האלימות, והם אלה שהזעיקו את המשטרה
למקום, סבורני כי מן הראוי להעלות סכום הפיצוי שנפסק לטובת המערערת לכדי סך של 40,000
ש"ח.

הוצאות משפט ושכ"ט המומחית:

68. מצאתי לדחות באופן הדדי את ערעורם של שני הצדדים בנקודה זו.

69. כלל נקוט בשיטתנו כי לערכאה הדיונית שיקול דעת נרחב בכל הקשור לקביעת הוצאות
משפט, וערכאת הערעור לא תיטה להתערב בכך: "ככלל, לערכאה הדיונית שיקול דעת נרחב
בכל הקשור לקביעת שכר טרחה והוצאות המשפט במסגרת פסק הדין (ע"א 6793/08 לוא

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

1 בע"מ נ' משולם לוינשטיין הנדסה וקבלנות בע"מ (פורסם בנבו 28.6.09) ואין זו דרכה של
2 ערכאת הערעור להתערב בשיעור ההוצאות הנפסקות בערכאת הדיונית ([ע"א 2408/13 רוטמן](#)
3 נ' פלאפון תקשורת בע"מ, פסקה 10 (פורסם בנבו 30.5.13) והאסמכתאות שם". לאחר שקילת
4 טענות הצדדים לא שוכנעתי כי המקרה שלפנינו מצדיק סטיה מכלל זה.
5
6
7
8
9

סוף דבר:

10
11
12 70. על כן וככל שדעתי תתקבל, יחוייב המשיב בתשלום מזונות אישה לתקופה של 12 חודשים
13 מיום שנפרדו, לפי 2,500 ₪ לחודש, ובסך הכול 17,700 ₪ (לאחר הסכומים החד פעמיים שנפסקו
14 למערערת על-ידי בית משפט קמא); המשיב ישא במזונות הבת ז' בסך של 2,200 ₪ לחודש עד לסיום
15 התיכון או הגיעה לגיל בגרות לפי המאוחר מבין שני מועדים אלה; המשיב ישלם למערערת פיצויים
16 בסך של 40,000 ₪ בגין כאב וסבל.
17

18 כמו כן אציע כי לאור התוצאה, ישלם המשיב למערערת סכום כולל של 5,000 ₪ בגין הוצאות ושכ"ט
19 עו"ד בהליך זה.
20
21
22

ס. ג'יוסי, שופט
[אב"ד]

השופטת אספרנצה אלון:

אני מסכימה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

א. אלון, שופטת

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9

השופטת עפרה אטיאס :

אני מסכימה.

ע. אטיאס, שופטת

- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21

הוחלט כאמור בפסק דינו של אב"ד – השופט ס' גיוסי, לקבל חלקית את ערעור המערערת, ולדחות את ערעור המשיב. המשיב ישלם למערערת הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסכום כולל של 5,000 ₪.

מותר לפרסום ללא שמות הצדדים ובהשמטת פרטים מזהים.

ניתן היום, ל' אב תש"פ, 20 אוגוסט 2020, בהעדר הצדדים.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 27629-10-19

עמ"ש 36586-10-19

ע. אטיאס, שופטת

א. אלון, שופטת

ס. גיוסי, שופט
[אב"ד]

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5